

Ewa Frączkowska

Publiczna Szkoła Podstawowa im. J. A. Grabowskiego

w Nowym Dworze

Scenariusz lekcji przeprowadzonej w gimnazjum

Temat: Stretching w fitness klubie, czyli o zapożyczeniach we współczesnej polszczyźnie.

Cele ogólne:

- rozwijanie zainteresowania uczniów językiem jako składnikiem dziedzictwa kulturowego,
- kształtowanie umiejętności świadomego posługiwania się językiem,
- doskonalenie umiejętności współdziałania w grupie.

Cele operacyjne:

Uczeń:

- wyjaśnia pojęcia: anglicyzm, internacjonalizm, moda językowa,
- podaje przykłady zapożyczeń z języka angielskiego obecnych we współczesnej polszczyźnie,
- stara się oceniać konieczność stosowania zapożyczeń,
- wskazuje sytuacje, w których sięganie po zapożyczenia jest wynikiem panującej mody językowej.

Metody pracy: pogadanka, metoda ćwiczeń praktycznych, analiza SWOT, elementy dyskusji.

Formy pracy: praca w grupach, praca zbiorowa.

Środki dydaktyczne:

- *Encyklopedia szkolna. Język polski. Gimnazjum* pod red. M. Tomczyk, E. Zarych, Kraków, Zielona Sowa, 2008,
- karta pracy nr 1 (przygotowany przez nauczyciela tekst „Stretching w fitness klubie” oraz polecenia z nim związane),
- karta pracy nr 2 (arkusz analizy SWOT),
- wycięte z gazet, ulotek reklamowych itp. zdjęcia nowinek technicznych bądź ich definicje,
- krótka ankieta – arkusz ewaluacji zajęć.

Uwagi:

Niniejsza lekcja zaplanowana jest do realizacji po omówieniu sposobów bogacenia słownictwa. Uczniowie powinni zostać wyposażeni we wstępną wiedzę dotyczącą neologizmów słowotwórczych, znaczeniowych oraz zapożyczeń. Liczba grup nie ma znaczenia, ponieważ każda z nich ma do wykonania takie same zadania.

Tok lekcji:

1. Czynności wstępne – powitanie, sprawdzenie listy obecności oraz pracy domowej z poprzedniej lekcji. Krótkie przypomnienie poznanych sposobów bogacenia słownictwa.

2. Ćwiczenie wprowadzające

Jeszcze przed podaniem celu lekcji nauczyciel przeprowadza ćwiczenie, które służy uświadomieniu uczniom, iż najczęstszym sposobem nazywania nowych rzeczy i zjawisk są dziś zapożyczenia z języka angielskiego. W tym celu przynosi wycięte z gazet, ulotek reklamowych itp.... zdjęcia „nowinek technicznych” bądź też prosi o nazwanie przedmiotów, których definicje przygotował.

Dla przykładu:

„przenośny komputer” – laptop

„nowoczesny telefon komórkowy wyposażony w wiele aplikacji i spełniający rozmaite funkcje” – smartfon

„książka do słuchania w wersji elektronicznej” – audiobook

„list elektroniczny” – e – mail

„przedstawiciel sprzedaży (działający na przykład w branży motoryzacyjnej)” – dealer

Nauczyciel pyta, w jaki sposób zostały w języku polskim nazwane wymienione wyżej przedmioty – uczniowie wyciągają wniosek o popularności zapożyczeń z języka angielskiego.

3. Podanie celu lekcji: analiza zapożyczeń z języka angielskiego we współczesnej polszczyźnie oraz ocena ich przydatności.

4. Zapisanie tematu lekcji.

5. Pogadanka

Nauczyciel podkreśla, iż polszczyzna od najdawniejszych czasów czerpała wyrazy bądź konstrukcje składniowe z innych języków, a obecnie najczęściej przejmowane są zapożyczenia z języka angielskiego, które nazywamy anglicyzmami. Następnie wyjaśnia pojęcie: „internacjonalizm” i ilustruje je przykładami (np. totalitaryzm, radio, komputer). Następnie prosi uczniów o zapisanie definicji oraz podanie kilku własnych przykładów anglicyzmów oraz internacjonalizmów.

5. Praca w grupach – analiza tekstu „Stretching w fitness klubie”. Uczniowie rozwiązują zadania przygotowane w karcie pracy nr 1.

6. Prezentacja wyników pracy poszczególnych grup i sformułowanie najważniejszych wniosków. Dla przykładu:

- ze względu na ogromną ilość anglicyzmów tekst nie dla każdego jest zrozumiały,
- autorka użyła w nim wielu zapożyczeń, kierując się obecnie panującą modą – wyjaśnienie i zapisanie w zeszytach terminu „moda językowa”,
- większość zawartych w tekście zapożyczeń da się zastąpić rodzimymi odpowiednikami,
- niektóre spośród przywołanych anglicyzmów nie mają polskich odpowiedników (np. weekend, fitness club).

7. Kolejny etap pracy stanowi analiza SWOT. Uczniowie, pracując w tych samych co uprzednio grupach, wskazują słabe i mocne strony oraz szanse i zagrożenia związane ze stosowaniem zapożyczeń z języka angielskiego. Poszczególne grupy przedstawiają wyniki swojej pracy i wymieniają się uwagami. Nauczyciel pomaga sformułować najważniejsze wnioski. Podkreśla przy tym, że do słabych stron oraz zagrożeń związanych z używaniem zapożyczeń należy ograniczenie komunikatywności tekstu oraz ryzyko pomyłki w pisowni bądź wymowie obcego słowa.

5. Ostatnie ogniwo lekcji stanowi próba odpowiedzi na pytanie, kiedy warto stosować zapożyczenia, a kiedy ich unikać. Uczniowie przy pomocy nauczyciela formułują najważniejsze wnioski i zapisują je w tabeli. Warto przy tym odwołać się do tekstu z karty pracy nr 1 i zawartych tam wyrazów zapożyczonych. Dla przykładu:

Warto używać anglicyzmów, gdy:	Nie warto używać anglicyzmów, gdy:
- nie mamy polskiego odpowiednika danego słowa (np. weekend), - wyraz jest powszechnie znany i rozumiany (np. hot dog, komputer) - anglicyzmu nie sposób zastąpić jednym wyrazem – wymaga rozbudowanych definicji (np. fitness club).	- istnieje polski odpowiednik danego wyrazu (np. stretching zupełnie niepotrzebnie zastępuje wyrażenie: „ćwiczenia rozciągające”), - są one niezrozumiałe dla znacznej grupy osób, - nie wiemy, jak poprawnie zapisać oraz wymówić obce słowo.

6. Nauczyciel dokonuje podsumowania lekcji.

Powinno się w nim pojawić stwierdzenie, iż język jest dobrem narodowym, nie warto więc nadużywać w nim zapożyczeń, o ile nie jest to konieczne, a moda językowa nie jest wystarczającym powodem do sięgania po zapożyczenia.

7. Nauczyciel zadaje pracę domową:

a) Wyszukaj (np. w prasie, Internecie) nazwy dziesięciu polskich firm, w których pojawiają się anglicyzmy. Zaproponuj takie ich nazwy, w których znajdują się wyłącznie wyrazy rodzime.

8. Ewaluacja zajęć.

KARTA PRACY NR 2 – ARKUSZ ANALIZY SWOT

**OCENA SKUTECZNOŚCI STOSOWANIA ZAPOŻYCZEŃ
Z JĘZYKA ANGIELSKIEGO**

Słabe strony:

Mocne strony:

Zagrożenia:

Szanse:

Ewaluacja zajęć

1. Czy treści omawiane na lekcji były dla Ciebie zrozumiałe?

zdecydowanie tak raczej tak raczej nie zdecydowanie nie

2. Czy atmosfera na lekcji sprzyjała uczeniu się?

zdecydowanie tak raczej tak raczej nie zdecydowanie nie

3. Czy praca w grupach ułatwiła Ci zrozumienie nowych treści?

zdecydowanie tak raczej tak raczej nie zdecydowanie nie

4. Czy rozumiesz znaczenie nowych terminów, które pojawiły się na lekcji?

zdecydowanie tak raczej tak raczej nie zdecydowanie nie

5. Czy sądzisz, że na lekcjach języka polskiego warto poruszać temat zapożyczeń we współczesnej polszczyźnie?

zdecydowanie tak raczej tak raczej nie zdecydowanie nie

6. Czy sądzisz, że wiedza zdobyta na dzisiejszych zajęciach może Ci się przydać na co dzień?

zdecydowanie tak raczej tak raczej nie zdecydowanie nie